

**UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT
A REPUBLICII MOLDOVA**

Cu titlu de manuscris

C.Z.U.: 796.0+37.03:373.3(043.2)

GHEȚIU ADELINA

**IMPACTUL EDUCAȚIEI FIZICE ASUPRA FORMĂRII
COMPETENȚELOR COGNITIVE LA ELEVII CLASELOR
PRIMARE**

Specialitatea: 533.04 – Educație fizică, sport, kinetoterapie și recreație

Autoreferatul tezei de doctor în științe pedagogice

CHIȘINĂU, 2017

**Teza a fost elaborată la Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport
din Republica Moldova**

Catedra „Teoria și metodică culturii fizice”

Conducător științific:

Demcenco Petru - doctor în științe pedagogice, 533.04, conferențiar universitar, USEFS, Chișinău.

Consultant științific:

Goncearuc Svetlana - doctor în științe pedagogice, 534.01, profesor universitar, USEFS, Chișinău.

Referenți oficiali:

1. **Dragomir Marian** - doctor în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea din Craiova, România.
2. **Carp Ion** - doctor în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău.

Componenta Consiliului Științific Specializat:

1. **Manolachi Veaceslav**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău - președinte.
2. **Povestca Lazari**, doctor în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău – secretar științific.
3. **Budevici-Puiu Liliana**, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar, USEFS, Chișinău - membru;
4. **Bucun Nicolae** - doctor habilitat în științe psihologice, profesor universitar, IȘE, Chișinău-membru;
5. **Crivoi Aurelia** – doctor habilitat în științe biologice, profesor universitar, USM, Chișinău-membru.

Suținerea publică a tezei de doctor va avea loc pe data de 20 aprilie 2017, ora 10.30, în ședința CȘS D40 533. 04 - 28 din cadrul Universității de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova.

Adresa: or. Chișinău, strada A. Doga, 22.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la biblioteca USEFS, Biblioteca Națională a Republicii Moldova și pe pagina web a C.N.A.A. (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat 17 martie 2017.

**Secretar științific
al Consiliului specializat :**

Povestca Lazari,
doctor în științe pedagogice,
profesor universitar

Conducător științific:

Demcenco Petru,
doctor în științe pedagogice,
conferențiar universitar

Consultant științific:

Goncearuc Svetlana,
doctor în științe pedagogice,
profesor universitar

Autor:

© Ghețiu Adelina, 2017

Ghețiu Adelina

CONCEPT DE CERCETARE

Actualitatea și importanța problemei abordate. Calitatea educației determină în mare măsură calitatea vieții și creează oportunități pentru realizarea în volum deplin a capacităților fiecărui cetățean [33, p.1].

Educația reprezintă o prioritate națională și factorul primordial al dezvoltării durabile a unei societăți bazată pe cunoaștere [32, p.2]. Cea mai importantă etapă este educația din clasa întâi până în clasa a patra, unde copiii capătă cunoștințele de bază și abilitățile necesare ulterioarei formări intelectuale. Mai mult ca atât, la această vârstă se formează abilitățile pozitive stabile de cunoaștere și autoexprimare a copiilor, care, fiind dezvoltate corect, se memorizează temeinic pentru toată viața, formând astfel un caracter perseverent, precum menționează specialiștii în domeniu: Grimalschi T. [16], Матвеев Л. [25], Черкесов Ю. [29], Rucher D. [30] și alții.

Educația fizică are un rol decisiv în dezvoltarea psihofizică și formarea personalității elevilor în ansamblu. Educația psihofizică, la rândul său, reprezintă activitatea de formare și dezvoltare a personalității, proiectată, realizată și promovată prin valorile pedagogice fundamentale, care cultivă și întrețin sănătatea generală a organismului în creștere, reprezentând o dimensiune generală a educației, plasată pe axa valorilor fundamentale prezente la baza celorlalte conținuturi generale ale educației [7, p.230].

Din contingentul general al copiilor din învățământul primar al republicii, trebuie să facă obiectul unei analize speciale dezvoltarea fizică și cognitivă a elevilor din instituțiile de învățământ primar din mediul rural, deoarece condițiile de dezvoltare social-economică evident nu corespund celor urbane. La acestea se referă:

- modernizarea insuficientă a localităților rurale și oportunitățile social-economice necorespunzătoare ale locuitorilor;
- condițiile insuficiente pentru o dezvoltare intelectuală adecvată a copiilor din sat;
- lipsa oportunităților de instruire școlară;
- supracongestionarea procesului educațional, care în localitățile rurale nu este supusă unui control sanitar și pedagogic cuvenit;
- tipurile și formele recreării cu scopul întremării și dezvoltării pentru majoritatea copiilor din sat sunt mult mai reduse decât pentru cei din oraș.

În general, modernizarea procesului educațional trebuie să fie subordonată unei politici ferme de stat pentru crearea unor noi priorități ale procesului educațional. Totodată, este absolut necesar să se acorde atenție dezvoltării elevilor din instituțiile de învățământ primar din mediul rural. Un factor important al procesului educațional îl constituie dezvoltarea funcțional-motrice

și intelectuală corespunzător vârstei, menită să formeze la elevi sănătatea necesară, sistemul de competențe cognitive pentru obținerea cunoștințelor de bază, necesare ulterioarei formări profesionale și culturale [33].

În același timp, progresul tehnico-științific, chiar dacă are o influență pozitivă asupra dezvoltării elevilor, reduce simțitor activitatea lor motrice și creează dificultăți în asimilarea curriculumului școlar, care devine tot mai complicat.

Rolul educației fizice în formarea competențelor cognitive se află în centrul atenției la toate treptele de școlarizare: de la învățământul primar până la cel liceal. În acest context, menționăm cercetările realizate de către Badiu T. [1], Bucun N. [2], Carp I. [3], Chicu V. [6], Francisc S. [8], Grimalschi T. [16], Афанасенко В [21], Локалова Н. [24], Пискунова Е. [26] etc., care abordează problema particularităților dezvoltării psihomotrice a elevilor claselor primare în formarea competențelor cognitive. Aceste studii relevă că mijloacele specifice ale educației fizice contribuie la dezvoltarea proceselor psihice cognitive de bază: atenția, percepția, memoria, gândirea și imaginația, însă nu reflectă care este impactul educației fizice asupra formării competențelor cognitive la celelalte discipline școlare.

Problema formării competențelor cognitive la disciplinele școlare este una de importanță majoră pentru procesul educațional, dar și pentru dezvoltarea unei personalități flexibile. Rezultatele cercetărilor specialiștilor Lupuleac V. și Goncearuc S. [18], Хакунова М. [28], Бернштейн Н. [22] și alții au confirmat rolul nemijlocit al educației fizice în formarea competențelor cognitive la disciplinele școlare prin dezvoltarea proceselor psihice cognitive de bază. Astfel, menționăm că savantul rus Бернштейн Н., încă în anii 30 ai secolului trecut, în lucrările sale științifice a demonstrat indisolubilitatea dezvoltării motrice și psihice a copiilor: ***mișcarea dezvoltă psihicul, iar psihicul stimulează dezvoltarea mișcării*** [22, p.173].

Incapacitatea manifestării eficiente a proceselor psihice cognitive de bază reprezintă una din problemele frecvente ce conduc spre nereușita școlară, întrucât procesele de învățare și înțelegere la toate disciplinele școlare nu pot fi concepute fără atenție, percepție, memorie, gândire și creativitate.

Mulți autori exprimă părerea, Zavalîșca A. și Demcenco P. [19, 20] și alții, că din tot contingentul de copii, cei mai vulnerabili sub acest aspect sunt copiii din învățământul primar, inclusiv din localitățile rurale. Totodată, numărul copiilor, care întâmpină dificultăți în asimilarea curriculumului școlar, este în creștere, iar în școala primară rurală numărul lor variază de la 40 la 60% [20].

În același timp, unii cercetători, ca: Guzun A. [17], Тажева М. [27], Castelli D., Hillman C, Buck S, Erwin H. [31] și alții, propun cele mai diverse forme, mijloace și metode de sporire a

adaptării copiilor și reducerea numărului de elevi corigenți.

Totodată, este insuficient numărul specialiștilor care reflectă o înaltă interdependență corelativă între dezvoltarea motrice și psihică a elevilor din învățământul primar, care ar permite sporirea capacităților intelectuale prin formarea eficientă a competențelor cognitive, orientate spre depășirea dificultăților educaționale create și a dezvoltării fizice în condițiile actuale.

Actualitatea temei abordate este determinată deci de valorificarea activităților educației fizice în cadrul procesului educațional în scopul facilitării formării competențelor cognitive la elevii claselor primare la toate disciplinele școlare. La momentul actual, dezvoltarea fizică este puțin valorificată în acest sens, numărul de ore de educație fizică în instituțiile de învățământ general este limitat și, ca urmare, procentul reușitei la toate treptele de școlaritate este scăzut.

Anume din acest motiv considerăm că este actual și important faptul, că majorarea timpului rezervat activității motrice a copiilor din clasele primare ale instituțiilor de învățământ din țară, prin intermediul reformei educației fizice obligatorii, va permite sporirea considerabilă a competențelor cognitive, iar, în ansamblu, a capacităților de adaptare a elevilor la cerințele înalte ale procesului educațional actual.

Problema științifică importantă soluționată în domeniul cercetat constă în abordarea complexă a formării competențelor psihomotrice și cognitive la elevii claselor primare, prin organizarea netradițională a educației fizice în procesul educațional, fapt ce a contribuit la creșterea nivelului pregătirii intelectuale a acestora.

Ipoteza. S-a presupus că planificarea zilnică în planul de studii a orelor de educație fizică cu conținut preponderent ludic pentru elevii claselor a II-a, pe parcursul anului de studii, va contribui semnificativ nu numai la dezvoltarea lor motrice optimă, dar și la formarea competențelor cognitive.

Scopul cercetării: fundamentarea teoretico-experimentală a impactului procesului modernizat de educație fizică asupra formării competențelor cognitive ale elevilor din instituțiile de învățământ primar din localitățile rurale.

Obiectivele cercetării:

1. Studiarea teoriei, metodologiei și a realizărilor existente cu privire la problema intercorelării educației fizice cu formarea competențelor cognitive la elevii claselor primare din localitățile rurale.
2. Cercetarea sociologică la nivelul pedagogilor-practicieni cu privire la problema studiată, precum și elaborarea experimentală a testelor și criteriilor pentru identificarea dezvoltării fizice și intelectuale a elevilor claselor primare la etapa actuală.
3. Elaborarea Modelului intercorelării educație fizică – competențe cognitive și a Programei

modernizate la educația fizică (clasele primare).

4. Argumentarea impactului Programei modernizate la educația fizică asupra formării competențelor cognitive a elevilor din instituțiile de învățământ primar.

Noutatea și originalitatea științifică constă în faptul că la nivel conceptual-teoretic a fost proiectat un model intercorelativ al educației fizice și competențelor cognitive pentru elevii din instituțiile de învățământ primar rural, care determină activitatea lor motrice în regimul săptămânal și contribuie la creșterea nivelului competențelor lor cognitive.

Importanța teoretică rezidă în fundamentarea teoretico-aplicativă a noului model al intercorelării educației fizice cu competențele cognitive ale elevilor din instituțiile de învățământ primar rural, elucidarea direcțiilor de dezvoltare a rezistenței psihice complexe, necesară la această vârstă pentru atenție, percepție, memorie, gândire și imaginație.

Valoarea aplicativa a lucrării constă în faptul că educația fizică, în regimul orei academice cu orientare ludică pentru elevii din instituțiile de învățământ primar rural, contribuie la dezvoltarea lor motrice suficientă conform vârstei și indirect, prin funcționalitatea sporită a sistemelor naturale ale organismului, influențează îmbunătățirea durabilă și eficientă a competențelor cognitive pentru dezvoltarea lor intelectuală. Rezultatele studiului pot fi implementate în practica educațională.

Tezele principale prezentate pentru apărare:

- importanța educației fizice pentru elevii claselor primare rurale în vederea formării competențelor lor cognitive;
- starea motrice a elevilor claselor primare din localitățile rurale din diferite regiuni ale țării;
- testele și criteriile (normativele) stării motrice și ale proceselor psihice cognitive ale elevilor claselor primare din instituțiile de învățământ general;
- noua organizare a procesului educațional la educația fizică și eficiența impactului asupra formării competențelor cognitive la elevii claselor primare din instituțiile de învățământ general.

Metodologia cercetării științifice este elaborată în baza ideilor științifice ale cercetătorilor în domeniul educației, care au predeterminat algoritmul de studiu pentru fundamentarea experimentală a procesului de educație fizică a copiilor din școala primară rurală pentru formarea cu succes și perfecționarea competențelor cognitive în scopul atingerii unui nivel bun în procesul educațional.

Aprobarea și implementarea rezultatelor științifice. Raportul științific privind rezultatele cercetării temei a fost prezentat la conferințele internaționale a specialiștilor de educație fizică și a doctoranzilor, desfășurate în USEFS (Chișinău, Republica Moldova).

Programa modernizată la educația fizică pentru copiii din învățământul primar din

localitățile rurale, fundamentată teoretic și experimental, recomandările pentru activitatea motrice corespunzătoare, intercorelată cu dezvoltarea și perfecționarea competențelor cognitive, a fost evaluată și implementată în cadrul orelor de educație fizică cu elevii claselor a doua din L. T. „Ion Pelivan” din satul Răzeni, L. T. Horești, L. T. Țîpala, Ialoveni, precum și la cursurile teoretice „Teoria și metodica educației fizice” din cadrul catedrei „ Teoria și metodica culturii fizice”, USEFS. Rezultatele științifice ale cercetărilor efectuate au fost aplicate de asemenea în cadrul cursului teoretic al Departamentului de Formare Profesională Continuă pentru cadrele didactice (USEFS, Republica Moldova).

Publicațiile la tema tezei: Rezultatele cercetării au fost publicate în 7 articole științifice: 4 articole în reviste de circulație internațională, 3 articole în culegeri internaționale, 2 inovații.

Structura tezei: adnotare în 3 limbi; introducere; 3 capitole; concluzii și recomandări; bibliografie - 290 surse; 7 anexe; 142 pagini text de bază; 32 figuri; 21 tabele. Rezultatele au fost publicate în 7 articole științifice.

Cuvinte cheie: competențe cognitive; educație fizică; activitate motrice; pregătire motrice; teste motrice; teste cognitive; programă modernizată la educația fizică; capacități morfofuncționale, capacități psihomotrice, intercorelare.

1.REPERE EPISTEMOLOGICE PRIVIND RELAȚIA ÎNTRE DEZVOLTAREA FUNCȚIONAL-MOTRICE ȘI INTELLECTUALĂ A ELEVILOR DIN CLASELE PRIMARE

Capitolul 1 al tezei conține studiul teoretic al problemei abordate. Totodată, acest capitol cuprinde informații privind particularitățile dezvoltării psihofuncționale și motrice ale copiilor din treapta primară, rolul educației fizice în formarea competențelor cognitive în procesul educațional. Au fost examinate, precizate și delimitate conceptele: educație fizică, competențe cognitive, psihomotricitate, dezvoltare fizică, mijloace fizice, pornind de la analiza logică și epistemologică.

În rezultatul studiului teoretico-metodologic s-a constatat că la etapa actuală specialiștii în domeniu mai puțin reflectă o înaltă interdependență corelativă între dezvoltarea motrice și psihică a elevilor din învățământul primar și sporirea proceselor psihice cognitive de bază în formarea eficientă a competențelor cognitive, orientate spre depășirea dificultăților educaționale și a dezvoltării fizice. În instituțiile de învățământ general, cu precădere în învățământul primar, nu se valorifică plenar activitățile pentru formarea motrice a copilului, ceea ce influențează și dezvoltarea competențelor cognitive la toate disciplinele școlare. Sinteza ideilor specialiștilor în domeniul psihopedagogiei generale, a educației fizice și a celorlalte discipline școlare care se predau în clasele primare, au condus la ideea necesității elaborării unei Programe modernizate la

educația fizică, direcționată spre formarea competențelor cognitive la elevii din învățământul primar la toate disciplinele școlare.

În baza sintetizării ideilor cercetătorilor în domeniu, reflecțiile interpretative conduc spre formularea unor concluzii pertinente impactului educației fizice asupra dezvoltării competențelor cognitive:

1. În rezultatul studiului teoretico-metodologic s-a constatat că la etapa actuală specialiștii în domeniu mai puțin reflectă o înaltă interdependență corelativă între dezvoltarea motrice și psihică a elevilor din învățământul primar și sporirea proceselor psihice cognitive de bază în formarea eficientă a competențelor cognitive, orientate spre depășirea dificultăților educaționale și a dezvoltării fizice. În instituțiile de învățământ general, cu precădere în învățământul primar, nu se valorifică plenar activitățile pentru formarea motrice a copilului, ceea ce influențează și dezvoltarea competențelor cognitive la toate disciplinele școlare.

2. La etapa actuală există cercetări prin care este demonstrat că elevii din clasele primare, în ontologia lor, au caracteristici morfologice, fiziologice, funcționale și motrice ale dezvoltării conform vârstei, care trebuie să fie luate, în mod direct sau indirect, în considerație la toate orele. În același timp, efectele motrice, bine orientate, selectiv - dezvoltative asupra corpului lor, trebuie să se bazeze pe caracteristicile de vârstă ale funcționării organismului, care, la rândul său, vor ajuta la intensificarea procesului de formare a competențelor cognitive la toate disciplinele școlare prin dezvoltarea proceselor psihice cognitive de bază.

3. Sinteza ideilor specialiștilor în domeniul psihopedagogiei generale, a educației fizice și a celorlalte discipline școlare care se predau în clasele primare, au condus la ideea necesității elaborării unei Programe modernizate la educația fizică, direcționată spre formarea competențelor cognitive la elevii din învățământul primar la toate disciplinele școlare.

2. CADRUL METODOLOGIC DE OPTIMIZARE A EDUCAȚIEI FIZICE ȘI A COMPETENȚELOR COGNITIVE LA ELEVII CLASELOR PRIMARE

În capitolul doi este prezentată metodologia fundamentării experimentale a abordărilor conceptuale în vederea realizării obiectivelor propuse în cadrul cercetării. În acest sens a fost important să realizăm un sondaj cu specialiștii-practicieni pentru a stabili opiniile la tema cercetării și a ipotezei conexe. Chestionarea pedagogilor-respondenți a arătat că aceștia practic unanim au accentuat organizarea nesatisfăcătoare a procesului educațional la educația fizică în instituții și prezența tensiunii în întregul sistem educațional prin suprasolicitare în învățământul primar. În același timp, marea majoritate a pedagogilor-respondenți au menționat influența pozitivă a educației fizice sistematice și netradiționale cu elevii claselor primare asupra dezvoltării lor motrice și intelectuale. Mai mult decât atât, majoritatea respondenților au

evidențiat necesitatea sistematizării conținuturilor la educația fizică în învățământul primar, care facilitează formarea competențelor cognitive la elevi prin dezvoltarea proceselor psihice cognitive de bază: *atenția, percepția, memoria, gândirea și imaginația (creativitatea)* [13].

În contextul opiniilor exprimate de respondenți, a fost necesar să studiem starea motrice reală a elevilor din clasele primare din țară. Acest obiectiv a fost realizat în cadrul proiectului instituțional republican *Tendențe contemporane pentru menținerea unui regim de viață sănătos, prin profilaxia și recuperarea deficiențelor aparatului locomotor la populația de vârstă școlară prin metode de dezvoltare fizică* (coordonator Zavalișca A., dr. în științe pedagogice, conferențiar universitar) [10, 11, 19]. Cercetările au fost desfășurate în regiunile Tătărești, Sîngerei, Căușeni și Ialoveni. Astfel au fost obținute rezultatele reale ale stării motrice a elevilor din învățământul primar. Cu toate acestea, rezultatele obținute, în sine nu sunt în stare să determine nivelul adecvat al dezvoltării motrice a elevilor datorită faptului că în țară nu există criterii corespunzătoare fundamentate științific.

În acest sens, pe cale experimentală, pe un eșantion reprezentativ am elaborat astfel de criterii și prin intermediul analizei comparative am determinat nivelul stării motrice reale a elevilor din învățământul primar. Pentru elaborarea acestor normative este Certificat de înregistrare a obiectelor dreptului de autor. Analiza comparativă a arătat, că normativele dezvoltării motrice la calitățile fizice de bază sunt îndeplinite doar de 32-38% dintre elevii cercetați, iar ceilalți, 62-68%, au un nivel motrice nesatisfăcător al dezvoltării sale. În acest sens, se observă progresul a astfel de factori negativi ca platipodia, scolioza și obezitatea (în medie până la 30%). Astfel de stare este specifică pentru toate regiunile studiate ale țării.

Aceste date sugerează ideea, că educația fizică pentru elevii de vârstă școlară și în special în învățământul primar, perioadă în care, pe lângă dezvoltarea lor motrice corespunzătoare trebuie să fie cultivată și motivația temeinică pentru practicarea exercițiilor fizice în perioadele de viață ulterioare, este într-o stare extrem de *neglijată* și nu are tendințe de dezvoltare.

Concomitent cu studierea stării dezvoltării motrice a elevilor din învățământul primar, de asemenea, a fost important să cunoaștem nivelul dezvoltării lor cognitive conform vârstei. În baza cercetării unei mari varietăți de teste cognitive pentru elevii de această vârstă ale diferitor autori: Carter P.[4], Cherejea F. [5], Tajevea M. [27], Ghețiu A., Ursu N. [9] și alții, au fost elaborate 5 teste relativ simple conform metodicii și rezolvării lor, cu accent preponderent în fiecare test pe concentrarea pe procesele psihice cognitive: *atenția, percepția, memoria, gândirea și imaginația* elevilor, cu predominanța uneia concrete, reieșind din denumirea testului. Fiecare test conține trei itemi cu complexitate ascendentă în rezolvarea lor. Pentru fiecare test au fost elaborate criterii de apreciere a reușitei elevilor, exprimate în punctaj convențional.

Menționăm că pentru elaborarea pe cale experimentală a testelor cognitive pentru elevii claselor a II-a la fel s-a obținut Certificat de înregistrare a obiectelor dreptului de autor. Prezentăm unul dintre testele cognitive elaborate și condițiile de aplicare, Tabelul 1.

Test cognitiv pentru evaluarea memoriei

ITEMUL 1. Ce poate fi? Scrie cinci idei.

>	1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____
---	--

ITEMUL 2. Încercuiește litera A, dacă afirmația este adevărată, sau litera F, dacă afirmația este falsă:

a) Numerele pe care le adunăm se numesc factori.	A	F
b) Primul număr la operația de împărțire se numește deîmpărțit.	A	F
c) Orice număr înmulțit cu zero ne dă zero.	A	F
d) Rezultatul înmulțirii se numește produs.	A	F
e) La împărțire putem schimba ordinea factorilor.	A	F

ITEMUL 3. Care cuvânt din fiecare șir este de prisos. Subliniază acest cuvânt.

	Trandafir, lelea, mazăre, ghiocel, crin. Păpușă, coardă, minge, nisip, mașinuță. Masă, covor, fotoliu, pat, scaun. Găină, cocoș, vultur, curcan, găscă. Minut, secundă, oră, seară, zi.
--	---

Fiecărui test i-au fost alocate 45 puncte, cu distribuția relativă a punctajului pentru fiecare item. În cadrul procedurii de testare aceste teste au demonstrat suficientă fiabilitate și conținut informativ cu $P < 0,05$ [14].

Tabelul 1. Condițiile și metodica determinării aprecierii reușitei realizării itemilor la testul cognitiv pentru evaluarea memoriei

Itemul	Baremul analitic	Modul de scorare
1.	Câte 2 p. – pentru fiecare idee logică scrisă. De exemplu: semnul „mai mare”; cioc de pasăre; o pasăre în zbor; vârful săgeții; zimții la fereastră; cansator. etc. 0 p. – pentru fiecare răspuns incorect sau omis.	10 puncte
2.	Câte 3 p. pentru fiecare răspuns corect: a) F; b) A; c) A; d) A; e) F. 0 p. – pentru fiecare răspuns incorect sau omis.	15 puncte
3.	Câte 4 p. – pentru fiecare cuvânt identificat și subliniat: a) mazăre; b) nisip; c) covor; d) vultur; e) seară. 0 p. – pentru fiecare răspuns incorect sau omis.	20 puncte
Total		45 puncte

Acest capitol mai cuprinde indicatorii integrativi și corelativi ai procesului educațional conform corelației educației fizice și a competențelor cognitive ale elevilor claselor primare, precum și analiza particularităților curriculumului școlar la educația fizică. De asemenea, este elaborat Modelul intercorelării educație fizică – competențe cognitive (clasele primare) și, ca

parte componentă a Modelului, a fost elaborată Programa modernizată la educația fizică (clasele primare), care include: planul de învățământ, planificarea de lungă durată (168 ore, 5 ore pe săptămână. În cadrul experimentului pedagogic, orarul de bază n-a fost afectat, planificând în celelalte trei zile din săptămână ora de educație fizică ultima în orar) și proiecte didactice preponderent cu caracter ludic și cu utilizarea acompaniamentului muzical.

3.ARGUMENTAREA EXPERIMENTALĂ A IMPACTULUI EDUCAȚIEI FIZICE ASUPRA FORMĂRII COMPETENȚELOR COGNITIVE ALE ELEVILOR DIN CLASELE PRIMARE

În capitolul trei sunt supuse analizei rezultatele experimentului pedagogic formativ, este realizată analiza comparativă a datelor inițiale și finale ale dezvoltării psiho-funcționale și motrice, precum și analiza în dinamică a rezultatelor școlare ale subiecților experimentali în vederea validării Programei modernizate la educația fizică pentru elevii claselor primare, care contribuie la sporirea competențelor cognitive în procesul educațional integrat. În acest context, s-a organizat experimentul pedagogic anual în Liceul Teoretic „Ion Pelivan” din satul Răzeni, raionul Ialoveni, în cadrul căruia au participat două grupe experimentale (experimentală - 20 băieți și 20 fete (clasele a II-a A, B); martor - 20 băieți și - 20 fete (clasele a II-a C, D)). Grupele experimentale se ocupau în baza Programei modernizate la educația fizică (care prevede desfășurarea orelor de educație fizică zilnic), iar grupele martor - în baza programei tradiționale existente (orele de educație fizică se desfășurau doar de două ori pe săptămână).

Pentru realizarea analizei comparative în grupele experimentale, la începutul și la sfârșitul experimentului s-au desfășurat evaluări de control (testarea indicatorilor inițiali și finali) în baza testelor studiate și fundamentate ale activității motrice a elevilor claselor a II-a.

Analizând rezultatele inițiale obținute de grupele experimentale de băieți (experimentală și martor), între indicatorii inițiali la toate testele motrice se observă că nu există diferențe semnificative ($P > 0,05$). Acest indiciu arată că la etapa inițială a experimentului, conform nivelului dezvoltării motrice, grupele experimentală și martor de băieți erau relativ identice, fapt ce ne-a permis să continuăm experimentul pedagogic anual.

Evoluția rezultatelor în decursul anului de studii a demonstrat că în dinamica anuală grupele experimentale de băieți s-au manifestat în dezvoltarea sa ambiguu. Astfel, compararea statistică a indicatorilor inițiali și finali a arătat că în grupa martor de băieți la finele anului de studii s-a constatat o îmbunătățire nesemnificativă a dezvoltării lor motrice ($P > 0,05$) comparativ cu rezultatele inițiale. Adică băieții din grupa martor și-au îmbunătățit nesemnificativ performanțele lor motrice către sfârșitul anului școlar. În opinia noastră, acest lucru poate fi explicat prin intensitatea insuficientă a manifestărilor motrice ale băieților la doar două ore de

educație fizică în orarul săptămânal.

În același timp, analizând comparativ indicatorii băieților din grupa experimentală în dinamica anuală, trebuie menționat că între indicatorii inițiali și finali se observă diferențe semnificative la pragul de 1% ($P < 0,01$) în folosul rezultatelor lor finale. În opinia noastră, acest lucru poate fi explicat prin faptul că majorarea activității motrice și a caracterului conținutului lecției de educație fizică în regimul săptămânal pentru băieții din grupa experimentală a facilitat sporirea importantă și semnificativă a nivelului performanțelor motrice conform vârstei.

Analiza statistică comparativă a indicatorilor motrici finali ai experimentului dintre grupele experimentală și martor a demonstrat un avantaj semnificativ și absolut al băieților din grupa experimentală asupra colegilor lor din grupa martor ($P < 0,05$).

La fetele din grupele experimentală și martor, în perioada experimentului, de asemenea, au avut loc anumite schimbări ale rezultatelor testării obținute, în marea lor majoritate evenimente analogice ca și la băieți. Astfel, conform indicatorilor inițiali ai manifestării motrice, între grupele de fete experimentală și martor nu s-au observat deosebiri semnificative ($P > 0,05$). În același timp, dinamica rezultatelor experimentului anual a arătat o dezvoltare motrice semnificativă și importantă a fetelor din grupa experimentală spre finele anului ($P < 0,01-0,001$). Totodată, fetele din grupa experimentală au întrecut băieții din aceeași grupă în dezvoltarea capacităților de forță-viteză (testul *săritura în lungime de pe loc*) ($P < 0,001$).

Urmărind dinamica rezultatelor grupei martor de fete trebuie să menționăm că în dezvoltarea lor motrice anuală au fost mult mai slabe și o anumită îmbunătățire a rezultatelor obținute, spre finele anului de studii, a fost nesemnificativă în raport cu rezultatele inițiale ($P > 0,05$).

Conform totalurilor, la finele experimentului grupa experimentală de fete (similar băieților) în dezvoltarea lor motrice, de asemenea, a fost semnificativ mai bună decât colegele lor din grupa martor.

Astfel, majorarea activității motrice a băieților și fetelor din grupele experimentale, în regimul săptămânal, a demonstrat că, comparativ cu abordările tradiționale în organizarea educației fizice, acești elevi obțin o dezvoltare motrice conform vârstei suficientă și la care se formează o motivație temeinică pentru activitatea motrice.

În același timp, conform obiectivelor cercetării, a fost necesar să cunoaștem nivelul pregătirii motrice a elevilor din grupele experimentale în baza **îndeplinirii normativelor corespunzătoare ale stării motrice**. La finele experimentului s-a constatat că în grupa de control de băieți și fete cel mai mare indicator al reușitei motrice constituia aproximativ 36%. Așadar, formele, mijloacele și metodele tradiționale utilizate la orele de educație fizică cu băieții

și fetele claselor a II-a din localitățile rurale nu contribuie la dezvoltarea lor motrice corespunzătoare.

Trebuie de menționat în mod deosebit rezultatele reușitei motrice la îndeplinirea normativelor activității motrice conform vârstei de către fetele și băieții din grupa experimentală. Astfel, băieții în cadrul experimentului, datorită activității motrice intensive, au îndeplinit normativul la testele motrice cercetate până la 95%, iar fetele – până la 98%.

Astfel, implementarea Programei modernizate la educația fizică pentru băieții și fetele din grupa experimentală le-a permis, către finele anului de studii, să obțină performanțe maxime la normativul motrice conform vârstei. Totodată, performanțele lor, comparativ cu rezultatele inițiale, au sporit aproximativ cu 60%.

În vederea realizării obiectivelor cercetării și confirmarea ipotezei privind impactul pozitiv al educației fizice intensificate asupra dezvoltării intelectuale a elevilor s-a desfășurat testarea competențelor cognitive la începutul și la sfârșitul experimentului. Analiza comparativă a rezultatelor obținute la testarea elevilor claselor a II-a din grupele experimentală și cea martor este prezentată în *Tabelul 2*.

Astfel, în *Tabelul 2* sunt prezentate rezultatele testării indicatorilor inițiali și finali în grupele experimentală și cea martor de băieți. Analizând rezultatele inițiale la cele două grupe, la toate testele cognitive, se observă o diferență nesemnificativă ($P > 0,05$). Acest fapt ne indică că la etapa inițială a experimentului, conform nivelului dezvoltării intelectuale, grupele experimentală și cea martor de băieți erau relativ egale ca valoare a rezultatelor.

Evoluția datelor experimentale pe parcursul anului de studii a demonstrat că în dinamica anuală grupele experimentală și cea martor de băieți s-au manifestat în dezvoltarea lor intelectuală diferit. Așadar, compararea statistică a rezultatelor inițiale și finale a demonstrat că în grupa martor de băieți, la finele anului de studii, s-a produs o îmbunătățire nesemnificativă a dezvoltării lor cognitive ($P > 0,05$), comparativ cu rezultatele inițiale. De aici reiese că băieții din grupa martor și-au îmbunătățit nesemnificativ potențialul său intelectual, competențele lor cognitive, la finele anului de studii.

În același timp, analizând comparativ indicatorii băieților din grupa experimentală în dinamica anuală, trebuie să menționăm că între rezultatele inițiale și finale se observă diferențe semnificative mari ($P < 0,05 - 0,01$) în favoarea indicatorilor finali. În opinia noastră, acest fenomen poate fi explicat prin sporirea activității motrice și conținutul specific al orelor de educație fizică în orarul săptămânal pentru băieții din grupa experimentală, care le-a permis să-și mărească semnificativ și credibil nivelul de competențe cognitive conform vârstei.

Tabelul 2. Analiza comparativă a indicatorilor la competențele cognitive în grupele experimentale de băieți (cl. II)

№ d/o	Testele cognitive cu destinație preponderentă diferită	Grupurile, t și P	Caracteristicile statistice			
			Indici inițiali $\bar{X} \pm m$	Indici finali $\bar{X} \pm m$	t	P
1	Atenția	E	10,25±0,11	10,54±0,07	2,64	< 0,05
		M	10,21±0,10	10,29±0,10	0,73	> 0,05
		t	0,27	2,08	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
2	Percepția	E	9,98±0,13	10,36±0,09	2,92	< 0,01
		M	9,95±0,13	10,04±0,12	0,64	> 0,05
		t	0,17	2,13	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
3	Memoria	E	10,17±0,10	10,48±0,08	3,10	< 0,01
		M	10,13±0,11	10,21±0,10	0,67	> 0,05
		t	0,27	2,08	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
4	Gândirea	E	10,13±0,10	10,39±0,07	2,63	< 0,05
		M	10,08±0,09	10,16±0,08	0,83	> 0,05
		t	0,38	2,09	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
5	Imaginația	E	10,49±0,10	10,75±0,07	2,63	< 0,05
		M	10,42±0,09	10,51±0,08	0,94	> 0,05
		t	0,54	2,18	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—

Notă: n - 20; P - 0,05; 0,01; 0,001. E – grupa experimental; M – grupa martor.
 f - 19; t = 2,086 2,845 3,850 r - 0,369
 f - 38; t = 2,024 2,712 3,566

Analiza statistică comparativă a indicatorilor competențelor cognitive dintre grupele experimentală și martor a demonstrat o superioritate a băieților din grupa experimentală asupra colegilor lor din grupa martor ($P < 0,05$). Modificări semnificative analogice s-au constatat și la fetele din grupa experimentală ($P < 0,05-0,001$). Astfel, s-a demonstrat superioritatea absolută și veridică a băieților și fetelor din grupa experimentală comparativ cu colegii săi din grupa martor ($P < 0,05-0,001$).

În felul acesta, constatăm că sporirea în regimul săptămânal a activității motrice a băieților și fetelor din grupa experimentală a claselor a II-a permite și manifestarea capacităților psihice cognitive de bază (componente de bază ale competențelor cognitive) optime de atenție, percepție, memorie, gândire și imaginație.

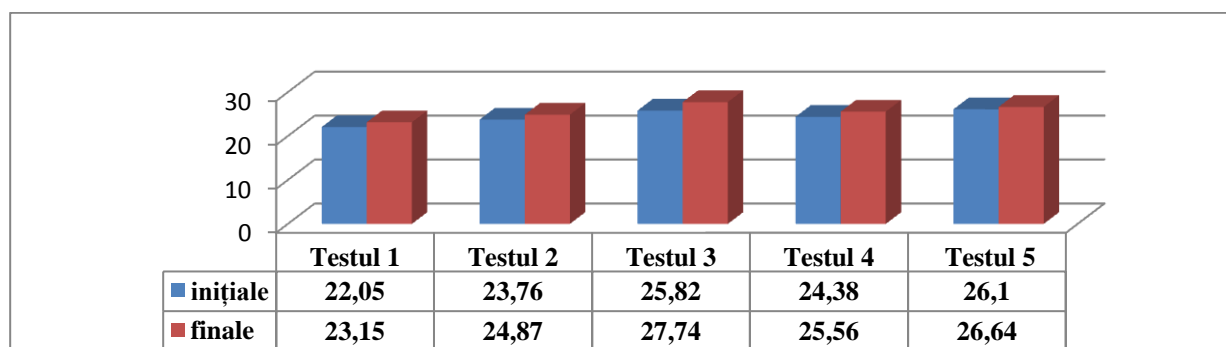
În corespundere cu obiectivele înaintate, a fost de asemenea necesar să cunoaștem **nivelul competențelor cognitive** ale elevilor claselor a II-a din grupele experimentale, în baza îndeplinirii criteriilor corespunzătoare ale pregătirii intelectuale.

În *Tabelul 3* sunt prezentați indicatorii competențelor cognitive, elaborați pe cale experimentală, ai elevilor claselor a II-a, pentru ce am obținut Certificat al dreptului de autor.

Tabelul 3.Indicatorii competențelor cognitive prin evaluarea calitativă a punctajului obținut pentru fiecare item și a testului în întregime (cl. II, Ialoveni)

Testul și itemii	Evaluarea calitativă conform punctelor acumulate		
	« satisfăcător »	« bine »	« excelent »
Itemul 1 (puncte)	6 - 7	8 - 9	10
Itemul 2 (puncte)	8 - 10	11 - 14	15
Itemul 3 (puncte)	11 - 14	15 - 19	20
În total puncte:	25 - 31	32 - 42	43 - 45

Totodată, a fost necesar principial de a avea date despre reușita elevilor din grupul experimental și cel martor privind competențele cognitive la începutul și la sfârșitul experimentului pedagogic. Cu alte cuvinte, indicatorii inițiali ai competențelor cognitive și cei de la finalizarea experimentului, ai elevilor din ambele grupuri, a fost necesar să se compare cu normativele corespunzătoare conform vârstei la testele cognitive și să determinăm viabilitatea lor. În Figura 1 sunt prezentate datele reușitei manifestării competențelor cognitive la testarea băieților clasei a II-a din grupa martor, determinată prin compararea cu normativele elaborate, la etapele inițială și finală ale experimentului. Grupa martor de băieți pe parcursul anului de studii a avut doar 2 (două) ore de educație fizică în orarul săptămânal.

Notă: Testul 1: Atenție; testul 2: Percepție; testul 3: Memorie; testul 4: Gândire; testul 5: Imaginație.

Fig. 1. Nivelul competențelor cognitive la testarea băieților clasei a II-a din grupa martor (%)

Analizând datele prezentate în *Figura 1*, băieții claselor a II-a din grupa martor la toate testele au avut diferite manifestări de succes ale competențelor cognitive, atât la începutul, cât și la sfârșitul experimentului. Astfel, la începutul experimentului, gradul formării competențelor cognitive a grupei martor de băieți a fost de la 22,05 până la 26,10%, iar la finele experimentului – de la 23,15 până la 27,74%. Totodată, cel mai mic indicator (mai dificil) al reușitei băieților din grupa martor la începutul experimentului revine testului 1 (pentru *atenție*), ce caracterizează *manifestarea slabă a interdependenței celor trei grupuri de câmp informațional din creier și aparent se efectuează dezvoltarea relativă (insuficientă) a legăturilor de analiză și sintetizare*

între câmpurile informaționale, iar influența de frânare a cortexului asupra subcortexului este insuficientă, reducând astfel prioritatea noilor informații primite la subiecții de această vârstă.

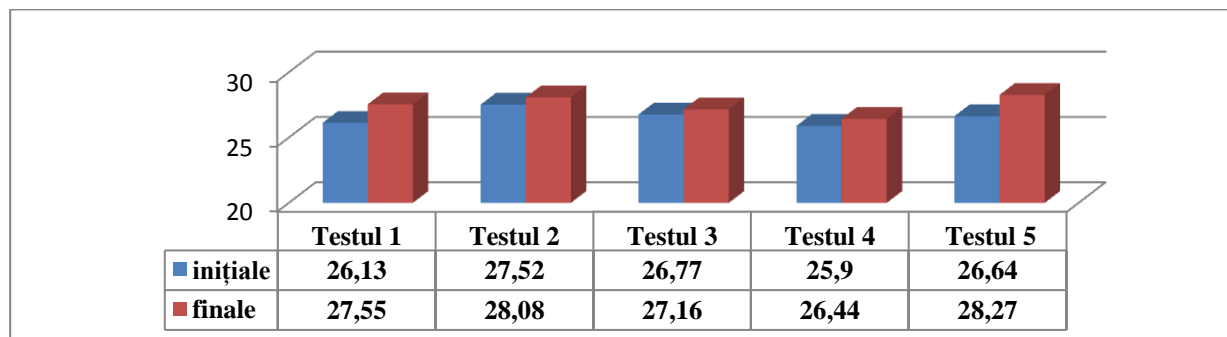
Cel mai înalt indicator de succes al formării competențelor cognitive ale acestor băieți revine testului 5 (pentru *imaginație*), ce caracterizează interdependența lor relativă puțin mai bună a trei grupuri de câmpuri informaționale, pentru a forma noi imagini de informare cu caracter virtual și concret (*specific*).

La sfârșitul experimentului, cel mai mic (mai dificil) indicator al reușitei băieților în formarea competențelor cognitive revine, la fel, testului 1 (pentru *atenție*), iar cel mai mare indicator al reușitei competențelor cognitive ale acestor băieți revine testului 3 (pentru *memorie*), care, de asemenea, caracterizează *interdependența slab manifestată a celor trei grupuri de câmp informațional din creier și care nu permite crearea unui fond suficient de reflexe condiționate pentru acumularea experienței și de legături de analiză a unei informații concrete*. În general, aceste date corelează cu datele referitoare la băieții claselor a II-a din instituțiile de învățământ din localitățile rurale ale raionului Ialoveni.

În *Figura 2* sunt prezentate diagramele reușitei formării competențelor cognitive la testarea fetelor claselor a II-a din grupa martor, determinată prin compararea cu criteriile elaborate, la etapele inițială și finală ale experimentului. Cum se vede din *Figura 2*, fetele claselor a II-a din grupa martor la toate testele au avut, de asemenea, conform nivelului performanței, diferite niveluri ale competențelor cognitive, atât la începutul, cât și la sfârșitul experimentului. Astfel, la începutul experimentului, gradul îndeplinirii cu succes a sarcinilor cognitive ale grupei martor de fete a constituit de la 25,90 până la 27,64%, iar la finele experimentului – 26,44 - 28,27%. Totodată, cel mai mic indicator (mai dificil) al reușitei fetelor din grupa de martor la începutul experimentului revine testului 4 (pentru *gândire*), ce, de asemenea, caracterizează interdependența manifestată slab a celor trei grupuri de câmp informațional din creier, prin *relațiile relativ nestabile analitice între centrele informaționale de excitație, la fetele de această vârstă*. Cel mai înalt indicator al formării competențelor cognitive ale acestor fete revine testului 5 (pentru *imaginație*), ce caracterizează interdependența relativ mai bună a trei grupuri de câmpuri informaționale, pentru a forma noi imagini de informare cu caracter virtual și concret (*specific*).

La sfârșitul experimentului cel mai mic (mai dificil) indicator al reușitei fetelor în formarea competențelor cognitive revine, la fel, testului 4 (pentru *gândire*), ce, de asemenea, caracterizează interdependența manifestată slab a celor trei grupuri de câmp informațional din creier, prin relațiile relativ nestabile analitice între centrele informaționale de excitație la fetele de această vârstă. Cel mai mare indicator al reușitei în formarea competențelor cognitive ale

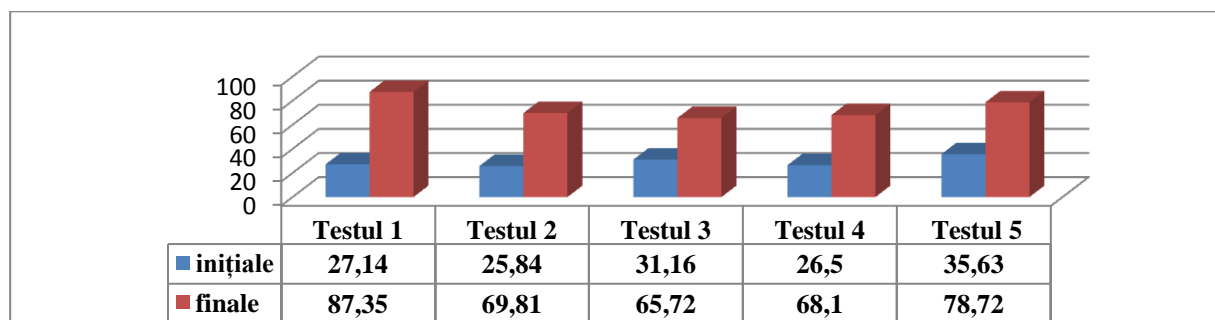
acestor fete revine testului 5 (pentru *imaginație*), ce caracterizează interdependența relativ mai bună a trei grupuri de câmpuri informaționale pentru a forma noi imagini de informare cu caracter virtual și concret (specific). Este remarcabil faptul că competențele cognitive ale elevilor din clasele a II-a din grupele martor (băieți și fete), pe parcursul întregului experiment n-au depășit nivelul de 30%.

Notă: Testul 1: Atenție; testul 2: Percepție; testul 3: Memorie; testul 4: Gândire; testul 5: Imaginație.

Fig. 2. Nivelul competențelor cognitive la testarea fetelor clasei a II-a din grupa martor (%)

În *Figura 3* prezentăm nivelul reușitei competențelor cognitive la testarea băieților claselor a II-a din grupa experimentală, determinată prin compararea cu normativele elaborate, la etapele inițială și finală ale experimentului și care pe parcursul anului au avut zilnic ore de educație fizică în orarul săptămânal. Cum se vede din *Figura 3*, băieții claselor a II-a din grupa experimentală, la toate testele, au avut diverse niveluri ale reușitei competențelor cognitive, atât la începutul, cât și la sfârșitul experimentului. Astfel, la începutul experimentului, conform datelor inițiale, dinamica formării competențelor cognitive a băieților din grupa experimentală constituia de la 25,84 până la 35,63%, iar la sfârșitul experimentului - de la 65,72 până la 87,35%.

Notă: Testul 1: Atenție; testul 2: Percepție; testul 3: Memorie; testul 4: Gândire; testul 5: Imaginație.

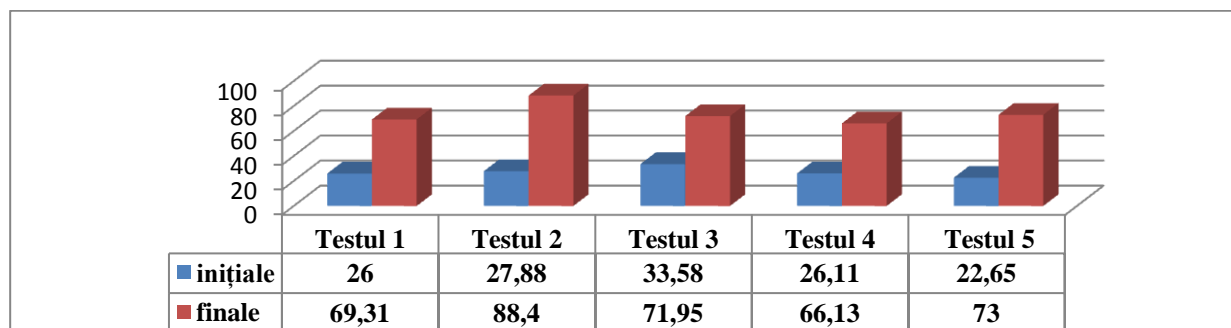
Fig. 3. Analiza comparativă a nivelului competențelor cognitive ale băieților claselor a II-a din grupa experimentală (%)

Totodată, cel mai mic indicator (mai dificil) al reușitei băieților din grupa experimentală la începutul experimentului revine testului 2 (pentru *percepție*), ce caracterizează intercondiționarea relativ insuficientă a celor trei grupuri de câmp informațional din creier la

fixarea diferențiată a detaliilor informative ale imaginii active și integre percepute. Iar indicatorul relativ mai mare al reușitei formării competențelor cognitive a acestor băieți revine testului 5 (pentru *imaginație*), ce caracterizează *interdependența relativ mai bună a trei grupuri de câmpuri informaționale pentru a forma noi imagini de informare cu caracter virtual și concret (specific)*. La sfârșitul experimentului în grupa experimentală de băieți se atestă indicatori semnificativ și relativ mai mari ai formării competențelor cognitive, în comparație cu criteriile și în comparație cu rezultatele lor inițiale. Totodată, cel mai mic (mai dificil) indicator al reușitei băieților în formarea competențelor cognitive revine testului 3 (pentru *memorie*), ce caracterizează *intercon condiționarea trainică a trei grupuri de câmpuri informaționale din creier care facilitează acumularea activă a fondului de reflexe condiționate (de experiență) și utilizarea lui în situații concrete, la organizarea formelor complicate ale comportamentului*. Cel mai bun indicator al reușitei în manifestarea competențelor cognitive ale acestor băieți revine testului 1 (pentru *atenție*), ce caracterizează *intercon condiționarea suficientă și relativ trainică a trei grupuri de câmpuri informaționale din creierul uman la fixarea selectivă a detaliilor informaționale ale imaginii percepute, pentru percepția ei activă și integră*. Trebuie, de asemenea, de menționat că și la alte teste (2, 4 și 5), care, la fel, clasifică competențele cognitive ale băieților din grupa experimentală, există niveluri relativ ridicate ale îndeplinirii (respectiv: 69,81%, 68,10% și 78,72%).

Relevant este și faptul că competențele cognitive ale băieților claselor a II-a din grupa experimentală în decursul întregului experiment au ajuns în medie până la nivelul de 74%. Iar comparativ cu rezultatele inițiale ale stării competențelor cognitive la băieții claselor a II-a din grupa experimentală, diferența constituie aproximativ 45%.

În *Figura 4* sunt prezentate nivelurile de reușită ale formării competențelor cognitive la testarea fetelor claselor a II-a din grupa experimentală, la etapele inițială și finală ale experimentului.

Notă: Testul 1: Atenție; testul 2: Percepție; testul 3: Memorie; testul 4: Gândire; testul 5: Imaginație.

Fig. 4. Analiza comparativă a nivelului competențelor cognitive ale fetelor claselor a II-a din grupa experimentală (%)

Analizând datele prezentate în *Figura 4*, observăm că acestea, la toate testele, au avut diverse niveluri ale competențelor cognitive, atât la începutul, cât și la sfârșitul experimentului. Astfel, la începutul experimentului, dinamica formării competențelor cognitive ale fetelor din grupa experimentală constituia de la 22,65 până la 33,58%, iar la sfârșitul experimentului - de la 66,13 până la 88,40%. De altfel, cel mai mic indicator (mai dificil) al reușitei fetelor din grupa experimentală, la începutul experimentului, revine testului 5 (pentru *imaginație*), ce caracterizează intercondiționarea relativă, dar totuși insuficientă, a celor trei grupuri de câmp informațional pentru crearea noilor imagini informaționale cu caracter virtual și concret (specific). Totodată, cel mai bun indicator al reușitei formării competențelor cognitive la aceste fete, la etapa inițială a experimentului, revine testului 3 (pentru *memorie*), ce, de asemenea, caracterizează *intercondiționarea exprimată slab a trei grupuri de câmpuri informaționale din creier, care nu permit crearea fondului suficient de reflexe condiționate pentru acumularea experienței și legăturile sale de informațiile concrete studiate*.

La sfârșitul experimentului, în grupa experimentală de fete, de asemenea, s-au atestat (ca și la băieți) rezultate semnificative și relativ ridicate ale manifestării competențelor cognitive. Totodată, cel mai mic rezultat al reușitei fetelor în manifestarea competențelor cognitive, la sfârșitul experimentului, revine testului 4 (pentru *gândire*), ce, de asemenea, caracterizează *intercondiționarea exprimată slab a trei grupuri de câmpuri informaționale din creier, în relațiile analitice relativ instabile între centrele de informare ale excitației din creier*. Cel mai bun rezultat al reușitei în formarea competențelor cognitive ale acestor subiecți revine testului 2 (pentru *percepție*), ce caracterizează *intercondiționarea relativ trainică și suficient de înaltă a trei grupuri de câmpuri informaționale din creier la fixarea selectivă a detaliilor informative ale imaginii percepute pentru percepția ei activă și integră*.

Trebuie totuși să menționăm că și la alte teste (1, 3 și 5), care, la fel, clasifică competențele cognitive ale fetelor din grupa experimentală, la finele experimentului s-au atestat, de asemenea, rezultate relativ bune ale formării competențelor cognitive (respectiv: 69,31%, 71,95% și 73,00%). Este notabil faptul că competențele cognitive ale fetelor clasei a II-a din grupa experimentală, în cadrul experimentului au atins un nivel mediu de 74%, iar diferența, comparativ cu rezultatele inițiale ale formării competențelor cognitive a constituit aproximativ 47%. Astfel, experimentul pedagogic anual desfășurat a demonstrat că prin intermediul sistemului tradițional de educație fizică (două ore în orarul săptămânal) elevii din grupele *martor*, conform testelor elaborate și validate, au un nivel de formare a competențelor cognitive în medie până la 27% [15].

În același timp, prin intermediul Programei modernizate la educația fizică, fundamentată

experimental, ce presupune cinci ore săptămânal și permite intensificarea activității motrice a elevilor claselor a II-a din grupa experimentală, băieții și fetele în baza testelor elaborate și validate ating reușita în manifestarea competențelor cognitive în medie până la 73,50%, depășindu-i cu 46,50% pe subiecții grupei martor.

În acest context, trebuie să menționăm impactul pozitiv al dezvoltării motrice și funcționale intensive a elevilor claselor a II-a din localitățile rurale asupra formării esențiale a competențelor cognitive la toate disciplinele școlare datorită dezvoltării proceselor psihice cognitive de bază: *atenția, percepția, memoria, gândirea și imaginația.*

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În cadrul cercetării efectuate s-a valorificat în ansamblu viziunea privind formarea competențelor cognitive la elevii claselor primare prin mijloacele specifice educației fizice. În baza rezultatelor cercetării teoretice și aplicative putem formula următoarele concluzii:

1. Am constatat investigativ că o mare parte din autori au demonstrat că elevii din clasele primare, în ontologia lor, au diverse caracteristici morfologice, funcționale și motorii ale dezvoltării conform vârstei, care trebuie să fie luate în considerație, în mod direct sau indirect, la orele de educație fizică. În același timp, efectele motrice, bine orientate, selectiv-dezvoltative, la etapele de dezvoltare trebuie să se bazeze pe particularitățile de vârstă ale elevului, care, la rândul lor, pot facilita intensificarea procesului de formare a competențelor cognitive la toate disciplinele școlare prin dezvoltarea proceselor psihice cognitive de bază. În cadrul procesului educațional general o atenție deosebită trebuie acordată educației fizice, care, prin organizare corespunzătoare, devine *bază fundamentală pentru dezvoltarea cu succes atât funcțională și motrice, cât și pentru formarea competențelor cognitive ale elevilor, a competențelor pentru viață, prin educarea unui mod de viață sănătos.*

La momentul actual, în instituțiile de învățământ general, cu precădere în treapta primară, nu se valorifică adecvat educația fizică, ceea ce afectează formarea activismului motrice al copilului și respectiv a competențelor cognitive la toate disciplinele școlare. Totodată, în rezultatul studiului literaturii de specialitate s-a constatat că puțini autori reflectă interdependența corelativă între dezvoltarea motrice și psihică a elevilor din învățământul primar, și procesele psihice cognitive de bază, care conduc la formarea eficientă a competențelor cognitive.

2. Prin aplicarea chestionarelor sociologice s-a constatat organizarea nesatisfăcătoare a educației fizice și tensiunea existentă în procesul educațional în învățământul primar din cauza suprasolicitării elevilor. În același timp, a fost formulată ideea despre necesitatea organizării unui proces educațional sistematic și emoțional-intensiv la educația fizică în clasele primare din

localitățile rurale, care contribuie prin pregătirea motrice optimă și la formarea competențelor cognitive, în baza dezvoltării la toate orele de educație fizică a proceselor psihice cognitive de bază: *atenția, percepția, memoria, gândirea și imaginația* [13].

3. Studiind nivelul dezvoltării motrice a elevilor din învățământul primar din localitățile rurale din diferite regiuni ale Republicii Moldova s-a demonstrat insuficiența acesteia, fiind consecință a organizării nesatisfăcătoare a procesului educațional la educația fizică, din care cauză apar și progresează astfel de factori negativi ca scolioza, platipodia și obezitatea la aproximativ 68% din numărul copiilor [10, 11, 19].

4. Sintetizând datele culese s-a ilustrat că actualmente în Republica Moldova lipsesc *normativele fundamentate științific ale dezvoltării motrice conform vârstei a calităților fizice de bază ale elevilor* prin intermediul cărora poate fi apreciat nivelul necesar al pregătirii lor motrice și funcționale. Normativele pentru elevii claselor primare, elaborate pe cale experimentală în cadrul cercetărilor în masă în instituțiile de învățământ general ale localităților rurale din diverse regiuni ale țării, comparativ cu rezultatele reale ale testării, sunt îndeplinite de către elevii cercetați în proporție de 32-38%, iar în cele din raionul Ialoveni - până la 35%. Aceste rezultate sunt specifice tuturor regiunilor cercetate din țară. Din cauza condițiilor sociale și economice dificile, a organizării nesatisfăcătoare a procesului educațional tradițional la educația fizică, până la 71% dintre băieții și fetele din clasele primare rurale ale raionului Ialoveni, nu au o pregătire funcțională și motrice corespunzătoare, totodată la aceștea se atestă și factori negativi precum: platipodia, scolioza și obezitatea [12].

5. De asemenea, a fost demonstrat analitic că *motivarea elevilor pentru o educație de calitate este posibilă și prin organizarea corespunzătoare, atractivă și sistematică a educației fizice*, care presupune pregătirea lor funcțională și motrice optimă, conform vârstei, și care are impact pozitiv asupra formării competențelor cognitive, prin intermediul dezvoltării proceselor psihice cognitive principale: *atenția, percepția, memoria, gândirea și imaginația*. Testele elaborate și validate pentru identificarea nivelului formării competențelor cognitive ale elevilor, în cadrul cercetării în masă a elevilor claselor a II-a din localitățile rurale ale raionului Ialoveni, ne-au permis să determinăm nivelul formării capacităților lor psihice cognitive de bază [14].

6. Implementarea în procesul educațional a Programei modernizate la educația fizică, elaborată pentru clasele a II-a din localitățile rurale, presupune *intensificarea organizațională semnificativă a procesului de învățare și contribuie la sporirea interesului elevilor pentru activitățile motrice pe fundalul percepției pozitive și emoționale a activităților fizice și motrice cu orientare ludică*.

7. S-au atestat schimbări pozitive, semnificative și credibile la elevii grupelor experimentale (băieți și fete din clasele a II-a) prin implementarea Programei modernizate la educația fizică atât între rezultatele inițiale, cât și cele finale ale nivelului pregătirii motrice a elevilor ($P < 0,05-0,01$). Totodată, în perioada experimentului, a crescut semnificativ nivelul pregătirii fizice, iar 84-87% dintre elevii din grupa experimentală au susținut cu succes normativele stabilite ale pregătirii motrice. Reușita lor, comparativ cu rezultatele inițiale, a sporit aproximativ cu 60-64%.

8. Rezultatele cercetării au demonstrat că la organizarea tradițională a procesului educațional la educația fizică, doar 24,62% dintre elevi au putut realiza cu succes testele cognitive, ceea ce indică nivelul destul de scăzut al formării competențelor cognitive ale băieților și fetelor din clasele a II-a la etapa actuală. Totodată, la băieții și fetele din grupele experimentale, în rezultatul implementării Programei modernizate la educația fizică, între rezultatele inițiale și cele finale s-au constatat *schimbări pozitive substanțiale și credibile ale competențelor cognitive* ($P < 0,05-0,01$). Menționăm că strategiile educaționale adecvate, cu caracter ludic, numărul optim de cinci ore de educație fizică săptămânal, le-a permis elevilor, în perioada cercetării aplicative, *să-și sporească semnificativ nivelul competențelor cognitive*, reușind să obțină 67-73% din cazuri al dezvoltării *atenției, percepției, memoriei, gândirii și imaginației*. Astfel, reușita lor, comparativ cu datele inițiale, a sporit cu aproximativ 42-46% [14].

9. S-a demonstrat aplicativ că atât pregătirea funcțională și psihomotrice *intensivă*, cât și reflectarea nivelului competențelor cognitive ale elevilor claselor a II-a din grupa experimentală la toate disciplinele școlare, **confirmă impactul educației fizice în formarea esențială a competențelor cognitive ale elevilor** [15].

Astfel, *problema științifică importantă soluționată* în domeniul cercetat constă în abordarea complexă a formării competențelor psihomotrice și cognitive la elevii claselor primare, prin organizarea netradițională a educației fizice în procesul educațional, fapt ce a contribuit la creșterea nivelului pregătirii intelectuale a acestora.

* * *

Rezultatele obținute în baza cercetărilor efectuate ne-a permis să formulăm următoarele **recomandări:**

Perioada învățământului primar în dezvoltarea copiilor este o etapă importantă de timp în vederea perfecționării lor senzitive, funcționale, motrice și intelectuale, în cadrul căreia educația fizică trebuie să devină o disciplină sistematică și importantă în procesul educațional, presupunând desfășurarea orelor de educație fizică cu caracter intensiv și emoțional în fiecare zi,

predate de specialiști calificați în acest domeniu. În acest context, considerăm că este stringentă necesitate ca la Facultatea de Pedagogie a USEFS, Republica Moldova, să se includă în procesul de învățământ specialitatea **profesor de educație fizică pentru învățământul primar**.

Modelul intercorelării educație fizică – competențe cognitive, propus în cadrul cercetării, cu condiția necesară **de a desfășura ore de educație fizică zilnice și obligatorii**, cu orientare emoțională, va permite reducerea cardinală a tuturor factorilor negativi ai dezvoltării fizice (scolioza, platipodia și obezitatea). Mai mult ca atât, va permite și sporirea interesului elevilor pentru activitățile motrice și în treptele de învățământ ulterioare, asigurându-se astfel durabilitatea competențelor formate și pregătirea pentru viață, creșterea activismului motrice necesar elevilor, îmbunătățirea capacităților motrice, fortificarea sănătății, de asemenea formarea competențelor cognitive durabile.

Este necesar ca instituțiile, Republica Moldova, sistematic (o dată la 5 ani), în baza cercetărilor în masă ale elevilor, să elaboreze și să fundamenteze științific *normativele corespunzătoare conform vârstei ale dezvoltării motrice și intelectuale* a elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal pentru fiecare regiune (raion), având în vedere lipsa totală la momentul actual a acestora. Elaborarea științifică a astfel de normative va permite studierea stării motrice și intelectuale reale a dezvoltării elevilor.

Introducerea în procesul educațional a pregătirii funcționale și motrice intensive a elevilor claselor primare din instituțiile de învățământ va avea **impact pozitiv nu numai asupra nivelului pregătirii lor motrice suficiente și fortificării sănătății, dar și asupra formării esențiale și credibile a competențelor lor cognitive** prin dezvoltarea proceselor psihice cognitive de bază: *atenția, percepția, memoria, gândirea și imaginația*, fiind necesare și actuale pentru dezvoltarea și integrarea elevului în societate.

ADNOTARE

Ghețiu Adelina: **Impactul educației fizice asupra formării competențelor cognitive la elevii claselor primare**, teză de doctor în științe pedagogice. Chișinău, 2017.

Structura tezei: adnotare în 3 limbi; introducere; 3 capitole; concluzii și recomandări; bibliografie - 290 surse; 7 anexe; 142 pagini text de bază; 32 figuri; 21 tabele. Rezultatele au fost publicate în 7 articole științifice.

Cuvinte cheie: competențe cognitive; educație fizică; activitate motrice; pregătire motrice; teste motrice; teste cognitive; programă modernizată la educația fizică; capacități morfofuncționale, capacități psihomotrice, intercorelare.

Domeniul de cercetare: științe pedagogice.

Scopul cercetării: fundamentarea teoretico-experimentală a impactului procesului modernizat de educație fizică asupra formării competențelor cognitive ale elevilor din instituțiile de învățământ primar din localitățile rurale.

Obiectivele cercetării:

1. Studiarea teoriei, metodologiei și a realizărilor existente cu privire la problema intercorelării educației fizice cu formarea competențelor cognitive la elevii claselor primare din localitățile rurale.
2. Cercetarea sociologică la nivelul pedagogilor-practicieni cu privire la problema studiată, precum și elaborarea experimentală a testelor și criteriilor pentru identificarea dezvoltării fizice și intelectuale a elevilor claselor primare la etapa actuală.
3. Elaborarea Modelului intercorelării educație fizică – competențe cognitive și a Programei modernizate la educația fizică (clasele primare).
4. Argumentarea impactului Programei modernizate la educația fizică asupra formării competențelor cognitive a elevilor din instituțiile de învățământ primar.

Noutatea și originalitatea științifică constă în faptul că la nivel conceptual-teoretic a fost proiectat un model intercorelativ al educației fizice și competențelor cognitive pentru elevii din instituțiile de învățământ primar rural, care determină activitatea lor motrice în regimul săptămânal și contribuie la creșterea nivelului competențelor lor cognitive.

Problema științifică importantă soluționată în domeniul cercetat constă în abordarea complexă a formării competențelor psihomotrice și cognitive la elevii claselor primare, prin organizarea netradițională a educației fizice în procesul educațional, fapt ce a contribuit la creșterea nivelului pregătirii intelectuale a acestora.

Importanța teoretică rezidă în fundamentarea teoretico-aplicativă a noului model al intercorelării educației fizice cu competențele cognitive ale elevilor din instituțiile de învățământ primar rural, elucidarea direcțiilor de dezvoltare a rezistenței psihice complexe, necesară la această vârstă pentru atenție, percepție, memorie, gândire și imaginație.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în faptul că educația fizică, în regimul orei academice cu orientare ludică pentru elevii din instituțiile de învățământ primar rural, contribuie la dezvoltarea lor motrice suficientă conform vârstei și indirect, prin funcționalitatea sporită a sistemelor naturale ale organismului, influențează îmbunătățirea durabilă și eficientă a competențelor cognitive pentru dezvoltarea lor intelectuală.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetărilor au fost implementate în cadrul procesului educațional în instituțiile de învățământ preuniversitar din localitățile rurale ale raionului Ialoveni al Republicii Moldova, precum și în programele de studiu ale catedrei TMCF a facultății de pedagogie a USEFS și ale Departamentului USEFS de formare profesională continuă a cadrelor didactice din instituțiile de învățământ.

АННОТАЦИЯ

Гециу Аделина: **Влияние физического воспитания на формирование когнитивных компетенций у учащихся начальных классов**, диссертация доктора педагогических наук. Кишинев, 2017.

Структура диссертации: аннотации на 3-х языках; введение; 3 главы; выводы и рекомендации; библиография -290 источника; 7 приложений; 142 страницы основного текста; 32 рисунка; 21 таблица. Результаты опубликованы в 7 научных статьях.

Ключевые слова: когнитивные компетенции; физическое воспитание; двигательная активность; двигательная подготовленность; тесты двигательной подготовленности; тесты когнитивных способностей; модернизированная программа физического воспитания; морфофункциональные возможности; психодвигательные возможности, взаимообусловленность.

Область исследования: педагогические науки.

Цель исследования: теоретико-экспериментальное обоснование влияния модернизированной системы физического воспитания на формирование когнитивных компетенций учащихся начальных учебных заведений в сельской местности.

Задачи исследования:

1. Изучение существующей теории, методологии и достижений по проблеме взаимообусловленности физического воспитания с формированием когнитивных компетенций у учащихся начальных классов в сельской местности.
2. Социологическое исследование среди педагогов-практиков по изучаемой проблеме, а также экспериментальная разработка тестов и критериев для выявления физического и интеллектуального развития учащихся начальных классов на современном этапе.
3. Разработка Модели взаимообусловленности физическое воспитание – когнитивные компетенции и Модернизированной программы физического воспитания (начальные классы).
4. Обоснование влияния Модернизированной программы физического воспитания на формирование когнитивных компетенций учащихся начальных учебных заведений.

Новизна и научная оригинальность состоит в том, что на концептуально-теоретическом уровне была спроектирована взаимообусловленная модель физического воспитания и когнитивных компетенций для учащихся сельских начальных учебных заведений, определяющая их двигательную активность в недельном режиме и, способствующая повышению уровня их когнитивных компетенций.

Важная научная проблема, решаемая в исследуемой области, состоит в комплексном подходе к формированию психомоторных и когнитивных компетенций у учащихся начальных классов, путем нетрадиционной организации физического воспитания в учебном процессе, способствующего повышению уровня их интеллектуального развития.

Теоретическая значимость заключается в теоретико-прикладном обосновании новой модели взаимообусловленности физического воспитания с когнитивными компетенциями учащихся сельских начальных учебных заведений, выяснении направлений развития комплексной психоустойчивости, необходимой в этом возрасте для внимания, восприятия, памяти, мышления и воображения.

Практическая значимость работы заключается в том, что физическое воспитание в режиме академического часа с игровой направленностью для учащихся сельских начальных учебных заведений способствует их достаточному двигательному развитию согласно возрасту, и косвенно, за счет повышенной функциональности естественных систем организма, влияет на устойчивое и эффективное совершенствование когнитивных компетенций для их интеллектуального развития.

Внедрение научных результатов. Результаты исследований внедрены в образовательный процесс сельских начальных учебных заведений Яловенского района Республики Молдова, а также в учебные программы кафедры ТМФК педагогического факультета ГУФВС и Департамента ГУФВС по повышению квалификации педагогических кадров учебных заведений.

ANNOTATION

Ghetiu Adelina: **Physical education impact on cognitive skills training to primary schools pupils**, the thesis of the doctor of pedagogical sciences. Chisinau, 2016.

The structure of the thesis: annotation in 3 languages; introduction; 3 chapters; conclusions and recommendations; bibliography-290 source; 7 annexes; 142 page of the main text; 32 drawings; 21 tables. The results were published in 7 scientific papers.

Keywords: cognitive skills; Physical Education; motive activity; motive training; motive tests; cognitive tests; modernized curriculum in Physical Education; morphofunctional skills, psychomotor skills, cross-correlation.

Research interests: Pedagogical Sciences.

Research purpose: theoretical and experimental foundation of modernized physical education process impact on the formation of students' cognitive skills in elementary education institutions in rural areas.

Research objectives:

1. Studying theory, methodology and existing achievements on the issue of cross-correlation of physical education with cognitive skills training to students of elementary school in rural areas.
2. The sociological research on the teachers-practitioners level on the issue studied and developing experimental tests and the criteria for identifying physical and intellectual development of students of elementary school at this stage.
3. Developing model of cross-correlation of Physical Education - cognitive skills and upgraded program in Physical Education (elementary school).
4. Arguing upgraded physical education program's impact on cognitive skills training to pupils in primary education.

Scientific novelty is that at conceptual and theoretical level has designed a cross-correlation model of Physical Education and cognitive skills for students in elementary education areas, determining their motive activity weekly and help to increase their cognitive skills.

Important scientific problem solved in the field of research is to address complex psychomotor and cognitive skills training to elementary school students by organizing non-traditional Physical Education in the educational process, which has helped to raise their intellectual training.

Theoretical importance lies in the foundation of theoretical and applied a new model of cross-correlation of Physical Education with cognitive competences of student in elementary schools in rural areas, elucidating directions of development of psychological complexes resistance, needed at this age for attention, perception, memory, thinking and imagination.

Applied value of the paper is that Physical Education in the regimen of academic time with playful guidance for students in elementary school in rural areas, contribute to their motive development sufficiently for age and indirectly through enhanced functionality of natural systems of the body, affecting the sustainable improvement and effective of cognitive skills for their intellectual development.

Implementation of scientific results. The research results have been implemented in the educational process in schools and high schools in rural areas of Ialoveni district, Moldova, as well as study programs of the department TMCF the faculty of pedagogy of USEFS and the Department USEFS continuous training of teachers in educational institutions.

BIBLIOGRAFIE
în limba română

1. Badiu T. Motricitatea la vârstă școlară mică, în etapa pubertară și a adolescenței. În: Materialele Conferinței Științifice Internaționale. Galați, 2008. p. 360-364.
2. Bucun N., Guțu Vl., Pogloșa L.. Evaluarea curriculumului școlar-perspectivă și modernizare. Chișinău: Univers Pedagogic, 2009. p.5.
3. Carp I., Carp D.. Metodologia organizării și desfășurării lecției de educație fizică cu elevii claselor primare în baza jocurilor dinamice. În: Materialele Conferinței științifice internaționale studențești „Probleme actuale ale teoriei și practicii culturii fizice”. Ediția a XVI-a. Chișinău: USEFS, 2012. 616 p., p.10-15.
4. Carter P. Cartea completă a testelor de inteligență. București: Editura Meteor Press, 2007. 277 p.
5. Cherejea F. Dezvoltarea gândirii critice în învățământul primar. București: Humanitas Educațional, 2004. 124 p.
6. Chicu V. Dezvoltarea capacităților coordonative ale elevilor claselor primare prin aplicarea jocurilor de mișcare la lecțiile de educație fizică. Teza de doctor în pedagogie. Chișinău, 2006. 217 p.
7. Cristea S. Fundamentele pedagogiei. Iași: Polirom, 2010, p. 231-232.
8. Francisc S. Aspecte ale educării psihomotricității în învățământul primar. Arad: InRed, 2012. p. 15-17.
9. Ghețiu A., Ursu N. Carte mică pentru vacanța mare, clasa I. Chișinău: ARC, 2008. 96 p.
10. Ghețiu A. Starea fizică a băieților claselor primare din localitățile rurale ale Republicii Moldova. În: Revista științifică „The annals of the Ștefan cel Mare University”. Suceava, 2013, nr. 2 (11). p. 71-80.
11. Ghețiu A. Starea dezvoltării fizice, a pregătirii motrice și a disfuncțiilor aparatului locomotor a fetițelor claselor primare din localitățile rurale ale R. Moldova. În: Revista științifică „The annals of the Ștefan cel Mare University”. Suceava, 2014, nr. 1 (12). p. 57-65.
12. Ghețiu A. Fundamentare științifică a normativelor pregătirii motrice a elevilor din clasele primare. În: Revista științifică „Sport și Societate”. Universitatea Alexandru Ioan Cuza. Iași: UAIC, 2015, nr. 2. p. 235-243.
13. Ghețiu A. Cercetarea sociologică a intercondiționării educației fizice cu dezvoltarea competențelor cognitive la elevii claselor primare. În: Revista teoretico-științifică „Știința culturii fizice”. Chișinău: USEFS, 2015, nr. 22/2. p. 43-50.
14. Ghețiu A., Demcenco A. Cercetarea nivelului dezvoltării intelectuale a elevilor din clasele

- primare. În: Revista teoretico-științifică „Știința culturii fizice”. Chișinău: USEFS, 2015, nr. 23/3. p. 70-85.
15. Ghețiu A. Interconținționarea dezvoltării motrice și intelectuale a elevilor din clasele primare. Chișinău: USEFS, vol. I, 2016, p. 640–646.
 16. Grimalschi T., Boian I. Educația fizică. Ghid de implimentare a curriculumului modernizat pentru treapta primară și gimnazială. Chișinău: Liceum, 2011. 95 p.
 17. Guzun A. Testele și normele motrice constituie o necesitate sau o ”sperietoare”? În: Teoria și arta educației fizice în școală. Chișinău, 2012, nr. 4. p. 11.
 18. Lupuleac V., Gonțearuc S. Argumentare teoretică a importanței psihomotricității în corecția tulburărilor dislexico-disgrafice. În: Materialele Congresului Științific Internațional: Strategii de dezvoltare a sportului pentru toți și bazele legislative ale domeniului culturii fizice și sportului în țările CSI. Chișinău: USEFS, 2008, p. 438-440.
 19. Zavalșca A., Demcenco P., *Ghețiu A.* Dezvoltarea fizică, pregătirea motrice și afecțiunile aparatului osteomuscular la băieții claselor liceale din școlile urbane ale R.Moldova. În: Materialele Conferinței Științifice Internaționale. Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice. Chișinău: USEFS, 2014. p. 430-436.
 20. Zavalșca A., Demcenco P. Proiect instituțional „Monitorizarea dezvoltării fizice și pregătirii motrice a elevilor din școlile Republicii Moldova la etapa actual”. Manual științifico- metodic. Chișinău: USEFS, 2014. 129 p.

în limba rusă

21. Афанасенко В.В., Черкесов Ю.Т. Новые подходы к интегративному развитию физических и интеллектуальных способностей человека. Актуальные проблемы валеологии, воспитания учащихся в условиях новой концепции физкультурного образования: Материалы Междунар. науч. конф. Нальчик, 2002. с. 36-38.
22. Бернштейн Н. А. Очерки по физиологии движений и физиологии активности. Москва: Издательство Медицина, 1966. 349 с.
23. Виленская Т.Е. Эффективность урока физической культуры в начальной школе. Физ. культура: Воспитание, образование, тренировка. Москва, 2005. nr.1. с. 29-45.
24. Локалова Н.П. Психологические механизмы влияния физвоспитания на успешность учебной деятельности младших школьников. Психологические проблемы физического воспитания школьников: Сб-к науч. тр. Москва. 1989.182 с.
25. Матвеев Л.П. Теория и методика физического воспитания в начальной школе. Москва: Виадос-пресс. 2003. 206 с.
26. Пискунова Е.В. Сопряженное развитие физических и интеллектуальных способ-

ностей детей младшего школьного возраста на мотивационной основе/Нальчик. Артикул: 166215.2003. 177 с.

27. Тажева М. Занимательные задания на развитие интеллекта младших школьников: Пособие для родителей и учителей начальных классов. Нальчик: Эль-Фа. 1995. 42 с.
28. Хакунова М.М. Влияние расширенной двигательной активности на мыслительную деятельность детей младшего школьного возраста классов компенсирующего обучения: Дис.канд. пед. наук. Майкоп. 1999. 151 с.
29. Черкесов Ю. Т., Афанасенко В. В. Сопряженное взаимозависимое развитие физических и интеллектуальных способностей и оздоровление человека на мотивационной основе // Валеология. 2001. № 3. с. 31-63.

în alte limbi

30. Rucher D. Solganik L. Definition and selection of key competences. INEC, General Assembly, 2000. p. 45.
31. Castelli D. M., Hillman C. H., Buck S. M. and Erwin H. E.. Physical Fitness and Academic Achievement in Third- and Fifth-Grade Students, Journal of Sport and Exercise Psychology. Voi. 29. P. 23-252. 2007. <http://webs.csu.edu/sbucklisat.pdf>, accesat la data de 14.12.2013.

referințe la documente electronice

32. Codul Educației al Republicii Moldova. Chișinău: Monitorul Oficial.nr.319-324 (4958-4963) din 24.10.2014. 35p. <http://www.justice.md>, accesat la data de 04.12.2014.
33. Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația 2020”(HG nr.944 din 14.11.2014). 72p. <http://www.justice.md>, accesat la data de 04.01.2015.

**UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT A
REPUBLICII MOLDOVA**

Ghețiu Adelina

**IMPACTUL EDUCAȚIEI FIZICE ASUPRA FORMĂRII
COMPETENȚELOR COGNITIVE LA ELEVII CLASELOR
PRIMARE**

Specialitatea: 533.04 – Educație fizică, sport, kinetoterapie și recreație

Autoreferatul tezei de doctor în științe pedagogice

Aprobat spre tipar 15.01.2017
Hârtie și tipar offset.
Coli de tipar 2,5

Formatul hârtiei A5, 14,8× 21cm
Tiraj 50 ex.
Comanda №.36

UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

2024, Republica Moldova, or. Chișinău, str. A. Doga, 22.
Editura USEFS

